

Verksamhetsbeskrivning

VKV – VGR:s kompetenscentrum om våld i nära relationer

www.valdinararelationer.se

Innehållet är baserat på **Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer**
- Slutrapport från 2007 samt tillägg, ändringar och revideringar som tillkommit genom föreskrifter och politiska beslut (se bilaga 1).

Verksamhetsbeskrivningen är fastställd av VKV:s områdeschef Carina Eliason den 1 november 2023.

Övergripande mål och arbetssätt

VKV:s övergripande mål är att förbättra hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens förmåga att identifiera, bemöta och omhänderta våldsutsatta vuxna och barn samt att identifiera och bemöta våldsutövare.

Det innebär att stödja Västra Götalandsregionens (VGR) hälso- och sjukvård samt tandvård med att leva upp till riktlinjer, föreskrifter, lagstiftning och internationella åtaganden gällande hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens arbete med att motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. VKV:s arbete är en del av hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens arbete med att främja en god hälsa, inklusive tandhälsa, på lika villkor för hela befolkningen samt att förebygga ohälsa, utreda och behandla sjukdomar och skador.

VKV:s arbete sker inom ramen för nationella och internationella åtaganden för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Mäns våld mot kvinnor betraktas av såväl FN och Europarådet, som i den nationella politiken, som ett hinder för jämställdhet, och målet är att detta våld ska upphöra. Enligt Istanbulkonventionen ska hälso- och sjukvården ha tillräckliga resurser och utbildad personal för att hjälpa våldsutsatta och hänvisa dem till adekvat stöd (artikel 20).

Utöver det har VGR på övergripande nivå antagit dokument inom jämställdhetsområdet där mäns våld mot kvinnor lyfts som en jämställdhetsfråga och där Västra Götalandsregionens ambition på övergripande plan beskrivs, samt ambitionen inom området.

- Jämställt Västra Götaland, Länsstrategi för jämställdhetsintegrering 2019-2022
- Mål för social hållbarhet 2030 ”Främja frihet från våld, hot, kränkningar och tvång”
- Deklaration om kampen mot människohandel (CLRAE)

Primär målgrupp

VKV:s primära målgrupp är personal inom hälso- och sjukvården samt tandvården.

VKV:s arbete ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, samt ske i dialog med verksamheterna och vara målgruppsanpassat. I VKV:s arbete är relationen mellan forskning och praktik dynamisk. Forskning leder till utveckling av praktik och praxis. När kunskapen används och sprids dyker nya frågor upp, som i sin tur utvecklar forskningen.

Kommunikation är centralt i VKV:s arbete för att nå ut med stöd och kunskap till VKV:s målgrupper. VKV arbetar aktivt med olika kommunikationsinsatser i bland annat VGR:s interna kanaler, sociala medier, nyhetsbrev, hemsida, vetenskapliga tidskrifter, med mera.

Foto: Ines Sebalj

Verksamhetens organisering

VKV tillhör förvaltningen Regionhälsan och område Expertenheter. Verksamheten vänder sig till anställda inom den hälso- och sjukvård samt tandvård som Västra Götalandsregionen finansierar.

VKV hade 15 personer anställda år 2023, till en tjänstgöringsgrad som motsvarar 12 heltidstjänster. Antalet anställda på VKV kan variera då VKV till viss del har konsulter och forskare knutna till sig på kortare uppdrag. Majoriteten av de anställda har tillsvidare heltidstjänster.

Kontoret är lokaliserat på Kungsgatan 12 i Göteborg.

Uppdragsområden

- Mäns våld mot kvinnor
- Våld i nära relationer
- Hedersrelaterat våld och förtryck
- Sexuella övergrepp/Sexuellt våld
- Människohandel för sexuella ändamål
- Prostitution

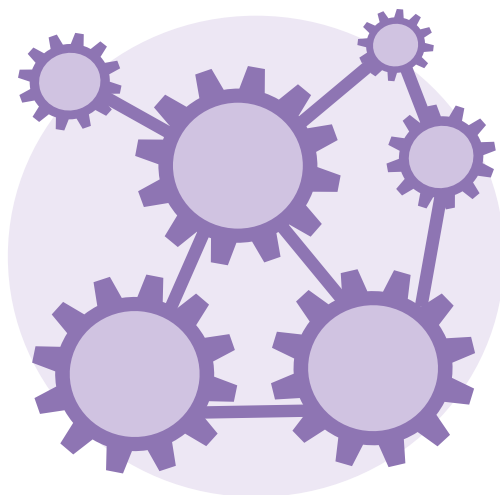
Arbetet på VKV ska genomsyras av ett intersektionellt perspektiv och ett barnrättsperspektiv.

Kompetens

VKV är en tvärprofessionell verksamhet som ska eftersträva en bredd vad gäller personalens kompetens och utbildningsbakgrund.

VKV ska ha personal med kompetens inom forskning, administration, kommunikation, pedagogik och projektledning, samt personal med såväl medicinsk som beteende- och samhällsvetenskaplig utbildning.

VKV:s personal ska hålla sig ajour med aktuell forskning, politik, lagstiftning och praktik.

Verksamhetens innehåll

I linje med VKV:s huvuduppgift: Att stödja VGR:s hälso- och sjukvård samt tandvård med att leva upp till de krav som ställs på verksamheterna i lagar, föreskrifter, allmänna råd och regionala medicinska riktlinjer gällande mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, ska VKV stödja hälso- och sjukvården samt tandvården med att:

- Ta fram lokala rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld.
- Upptäcka våldsutsatta och barn som bevittnat/upplevt våld, samt våldsutövare som behöver vård.
- Beakta behov av psykisk och fysisk vård med anledning av våldet.
- Hänvisa vidare till, och vid behov förmedla kontakt med, andra aktörer som kan erbjuda vård, stöd, hjälp och skydd.
- Dokumentera symtom och tecken på våld samt de åtgärder som vidtagits med anledning av våldet.
- Samverka internt och externt för att samordna de olika aktörernas åtgärder och insatser så att de inte motverkar varandra. (HSLF-FS 2022:39)
- Initiera och genomföra universella, selektiva och indikativa insatser för att förebygga våldet.

Det gör VKV genom:

- Utbildning
- Metodutveckling
- Konsultation
- Forskning
- Samverkan

Andra uppgifter är att:

- Kommunicera ut till målgrupperna i olika kommunikationskanaler om aktuella satsningar, lagar, föreskrifter och riktlinjer inom våldsområdet.
- Ansvara för Regionala Medicinska Riktlinjer (RMR)*
- Besvara nationella och regionala remisser

***Regionala medicinska riktlinjer**

- Regional medicinsk riktlinje – Våld i nära relationer – indikationer och handläggning
- Regional medicinsk riktlinje – Barn under 18 år som far illa eller riskerar att fara illa inklusive barn som har bevittnat/upplevt våld – indikationer och handläggning
- Regional medicinsk riktlinje – Handläggning vid akuta sexuella övergrepp, barn och vuxen
- Regional medicinsk riktlinje – Hedersrelaterat våld och förtryck

**Detta sammantaget
gör att VKV bidrar
till prevention inom
våldsområdet.**

Utbildning

Syftet med VKV:s utbildningsuppdrag är att skapa legitimitet för kunskapsområdet mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samt skapa ett verkningfullt och sammanhållet arbete inom kunskapsområdet inom VGR. Detta med utgångspunkt i det ansvar som åligger hälso- och sjukvården samt tandvården.

VKV ska ge utbildningar som ger baskunskap om våld samt tand, hälso- och sjukvårdens ansvar. VKV ska även utbilda om tillämpbara metoder för bättre identifikation, bemötande och omhändertagande av våldsutsatta patienter och bättre identifikation och bemötande av våldsutövande patienter inom hälso- och sjukvården samt tandvården.

Utbildningarna ska vara en del av ett implementeringsarbete och vara utformat så att det stödjer verksamheterna i sitt arbete med att implementera krav från föreskrifter, allmänna råd och riktlinjer gällande mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer i sina verksamheter.

Utbildningsutbudet ska spegla aktuella frågor och områden som verksamheter efterfrågar kunskap inom och innehållet ska utgå från vetenskaplig grund.

Målgrupper för VKV:s utbildningsinsatser är:

- hälso- och sjukvårdspersonal samt tandvårdspersonal
- ledningsgrupper
- politiker
- programansvariga för program som leder fram till yrken inom hälso- och sjukvård samt tandvård vid lärosäten inom Västra Götalands län
- chefer, skyddsombud, HR-personal och företagshälsovård inom VGR:s samtliga förvaltningar och bolag.

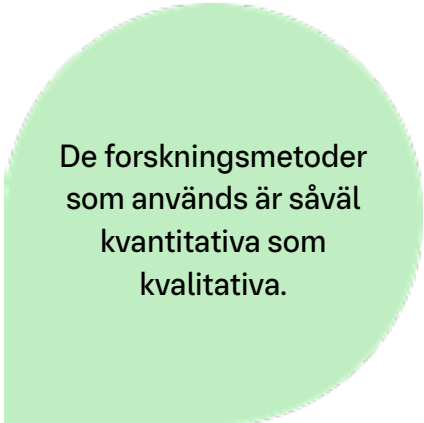
Forskning

VKV:s forskningsuppdrag innebär att skapa, sammanställa och sprida befintlig forskning i hälso- och sjukvården samt tandvården. Det innebär att:

- hålla sig ajour med, sammanställa och tillgängliggöra forskning för hälso- och sjukvården samt tandvården
- bedriva egen forskning i anknytning till klinisk verksamhet
- stimulera möten mellan hälso- och sjukvårdspersonal samt tandvårdspersonal och forskare för att tydliggöra forskningsbehov
- ge ekonomiskt stöd och handledarstöd till mindre forskningsprojekt
- samverka med FOU-enheter inom Västra Götalandsregionen och hos andra huvudmän så som lärosäten och forskarnätverk

VKV bedriver forskning inom hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens ansvarsområden. Exempel på forskningsområden är:

- Implementering av kunskap och metoder inom hälso- och sjukvården samt tandvården Hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens upptäckt, bemötande och omhändertagande av våldsutsatta patienter
- Hälsokonsekvenser av våld
- Våldsutsattas och våldsutövares kontakter med hälso- och sjukvården samt tandvården Resultat av interventioner och metoder i hälso- och sjukvård samt tandvård
- Myndighetssamverkan
- Förekomst av våld i Västra Götaland

De forskningsmetoder som används är såväl kvantitativa som kvalitativa.

Metodutveckling

VKV har som uppdrag att med utgångspunkt från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utveckla preventiva insatser, samverkan och tillämpbara metoder för bättre identifikation, bemötande och omhändertagande av våldsutsatta patienter och bättre identifikation och bemötande av våldsutövande patienter.

Exempel på metoder som tagits fram är Islandsmodellen och frågemetoden Frågor om våld (FOV) samt integreringen av FOV unga i metoden SEXIT.

Samverkan

VKV ska stimulera, utveckla och stödja samverkan mellan hälso- och sjukvården samt tandvården och andra relevanta aktörer på såväl strategisk som klinisk nivå. Syftet med samverkan är att underlätta för våldsutsatta vuxna och barn, inklusive barn som bevittnat/upplevt våld att få den vård, stöd och det skydd de behöver. Syftet med samverkan är också att våldsutövande får stöd att ta ansvar för och ändra sitt beteende samt lagförs, oavsett ansvarig huvudman.

Prevention

VKV ska verka våldspreventivt på samtliga preventionsnivåer. Exempel på hur VKV arbetar beskrivs nedan.

VKV verkar för tidigt våldsförebyggande arbete (universell prevention) genom att exempelvis sprida kunskap om vad som är våld till en bred målgrupp utifrån kunskapen om kopplingen mellan framgångsrikt förebyggande arbete mot våld och jämställdhet. VKV har ett särskilt fokus på verksamheter som möter barn och unga samt deras föräldrar.

VKV arbetar för att stödja verksamheter som möter patienter som på gruppnivå har en förhöjd risk att utöva eller utsättas för våld (sektiv prevention). VKV verkar exempelvis för att uppmärksamma barn som bevittnar/upplever våld, samt att prioritera verksamhetsområden som möter patientgrupper med en högre risk att utsättas eller utöva våld, så som inom habiliteringen, psykiatrin och kvinnosjukvården. Arbetet med att frågor ställs på rutin är en del av detta.

VKV verkar för att uppmärksamma våldsutövare och våldsutsatta när våldet redan inträffat och motverka fortsatt våld (indikativ prevention) genom att sprida kunskap om att ställa frågor på rutin och indikation. VKV ger även stöd till verksamheter för att de ska upptäcka våld och stödja, vårda, behandla och vid behov hänvisa våldsutsatta vidare. Stödet innefattar även att verksamheter ska upptäcka, behandla och vid behov hänvisa våldsutövare vidare.

Konsultation

VKV har som uppdrag att ge konsultation avseende frågor som är gemensamma för hälso- och sjukvården samt tandvården, så som sekretess, anmälningsskyldighet, dokumentation, lokal samverkan och utvecklande av lokala rutiner.

Kvalitetsarbete

VKV:s arbete utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. De metoder som utvecklas utvärderas och valideras. Utbildningarna vidareutvecklas kontinuerligt i förhållande till ny kunskap, nya riktlinjer och deltagarutvärderingar. Personalen fortbildas kontinuerligt.

Miljöarbete

VKV bedriver ett aktivt miljöarbete genom att ha utsett ett miljöombud på arbetsplatsen samt att återkommande lyfta miljöfrågor på APT. VKV följer Regionhälsans och VGR:s riktlinjer gällande miljöarbete.

Arbetsmiljöarbete

VKV bedriver sitt arbetsmiljöarbete i linje med det årshjul för systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) som är samverkat inom VGR och Regionhälsan. Centralt dokument för arbetsmiljöarbetet är VKV:s arbetsmiljöpolicy. Då det finns en risk för ohälsa kopplad till att arbeta med våld har VKV en särskild rutin för hur negativ påverkan av att arbeta med våld kan förebyggas, upptäckas och hanteras.

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN